

Побережець Ганна,
*канд. іст. наук, доцентка кафедри
українознавства,
Миколаївський національний
аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У сучасному полікультурному суспільстві, яке характеризується швидкими соціальними, технологічними та культурними змінами, вища освіта відіграє ключову роль не лише в наданні фахових знань та навичок, а й у формуванні морально-етичних орієнтирів студентів. В умовах глобалізації, коли межі між країнами та культурами стають все менш відчутними, важливість виховання толерантності, взаєморозуміння та поваги до різноманітності стає особливо актуальною. Вищі навчальні заклади, які зібрали разом студентів з різних культурних та етнічних груп, надають унікальну можливість для міжкультурного діалогу та взаємного збагачення, сприяючи формуванню глибших розумінь морально-етичних цінностей.

Ця роль вищої освіти у формуванні морально-етичних орієнтирів студентів є особливо значущою в контексті сучасних викликів, таких як інформаційний вибух, соціальні мережі та постійно зростаюча потреба в критичному мисленні. Через академічні дискусії, спільні проєкти та культурні обміни, студенти мають можливість розвивати свої моральні та етичні погляди, вчаться розуміти та цінувати різноманіття думок і переконань. Вища освіта, таким чином, виступає не лише як місце здобуття знань, але й як платформа для формування громадян, здатних діяти відповідально, етично та з повагою у складному і різноманітному світі.

У цьому контексті, розуміння ролі вищої освіти у формуванні морально-етичних орієнтирів у полікультурному суспільстві стає ключовим для розробки освітніх програм і методик, які б забезпечували не тільки професійну підготовку, але й сприяли розвитку цілісної, моральної особистості, здатної ефективно взаємодіяти в умовах глобальної полікультурності.

Вища освіта відіграє фундаментальну роль у формуванні морально-етичних орієнтирів студентів, особливо в умовах полікультурного суспільства, де

важливо виховувати повагу до різноманітності, відповідальність та глобальне громадянство. Це досягається не тільки через теоретичне навчання, але й за допомогою практичного застосування морально-етичних принципів у академічних проектах, дослідженнях та громадських ініціативах.

Практичне застосування морально-етичних принципів включає інтеграцію студентів у проекти, які вимагають від них роботи з реальними соціальними викликами, де вони можуть застосовувати етичні рішення та аналізувати їхні наслідки для різних груп населення. Це дозволяє студентам не тільки розуміти теоретичні аспекти етики, але й вчитися застосовувати їх у складних і часто неоднозначних реальних ситуаціях [1].

Етика використання технологій та цифрових медіа є ще однією критично важливою сферою, де вища освіта має відігравати активну роль. У епоху швидкого розвитку цифрових технологій студенти повинні бути освічені щодо відповідального використання цих інструментів, включаючи питання приватності, безпеки даних, інтелектуальної власності та впливу соціальних мереж на суспільство. Це включає не тільки освітні програми, але й створення етичних кодексів та політик, які регулюють використання технологій університетами та їхніми студентами.

Для підкріплення цих практик, університети можуть впроваджувати курси, семінари та воркшопи, які спеціалізуються на морально-етичних аспектах використання технологій. Це дозволить студентам критично аналізувати та розуміти комплексні етичні питання, пов'язані з цифровим світом, та формувати власні обґрунтовані позиції.

У сучасному світі, де технології та медіа постійно еволюціонують, важливо, щоб вища освіта адаптувалася до цих змін, надаючи студентам інструменти та знання для етичного рішення складних проблем. Це допоможе підготувати відповідальних лідерів майбутнього, які можуть навігувати в складному морально-етичному ландшафті полікультурного суспільства.

У центрі цих змін лежать морально-етичні виклики, які ставить перед полікультурним суспільством необхідність адаптації до нових реалій глобалізованого світу. Вищі навчальні заклади відіграють ключову роль у підготовці студентів до ефективної діяльності в такому середовищі, надаючи їм не тільки знання, але й формуючи у них морально-етичні орієнтири, необхідні для успішної взаємодії в різноманітному світі.

Вплив глобалізації на морально-етичні орієнтири полягає в тому, що вона стирає традиційні межі, зміщуючи встановлені норми та цінності. Це вимагає від людей бути більш відкритими до нових ідей, культур та поглядів, а також

здатними адаптуватися до швидко мінливого середовища. Вищі навчальні заклади, відповідаючи на ці виклики, розробляють програми, які сприяють розвитку критичного мислення, міжкультурної компетентності та етичної відповідальності серед студентів.

Міжкультурна освіта є однією з основних складових таких програм. Через вивчення іноземних мов, обмінні програми, курси світової історії та культури, студенти набувають знань та навичок, які допомагають їм ефективно спілкуватися та співпрацювати з людьми з різних культурних середовищ. Це, в свою чергу, сприяє розвитку взаємоповаги, толерантності та розуміння глобальних в'язків між різними культурами та народами.

Етичне виховання в університетах також приділяє велику увагу вирішенню моральних дилем, які виникають у глобалізованому світі. Через дискусії, кейс-стаді та проекти, які висвітлюють етичні питання в бізнесі, науці, технологіях та міжнародних відносинах, студенти навчаються аналізувати складні ситуації, зважувати різні інтереси та приймати обґрунтовані рішення, що враховують як локальні, так і глобальні контексти [2].

Вищі навчальні заклади також зосереджують увагу на підготовці студентів до діяльності в глобалізованому економічному просторі. Це означає надання знань у сфері міжнародної торгівлі, фінансів, менеджменту та маркетингу, а також розвиток навичок міжкультурної комунікації та лідерства. Такий підхід готує майбутніх фахівців не тільки до успішної кар'єри, але й до відповідального громадянства в глобалізованому світі, де вони можуть стати мостом між різними культурами та сприяти більш мирному співіснуванню народів.

Отже, у світлі наведених аргументів, можна зробити висновок, що вища освіта відіграє незамінну роль у формуванні морально-етичних орієнтирів студентів у полікультурному суспільстві. В умовах глобалізації та швидкоплинних змін, які охоплюють всі сфери людського життя, освітні інституції стають ключовими агентами виховання відповідальних, толерантних і етично свідомих громадян. Через академічні дискусії, міжкультурний обмін та практичне застосування морально-етичних принципів, студенти не лише здобувають глибокі знання в своїх фахових областях, але й формують стійкі моральні та етичні позиції, які допоможуть їм у їхній майбутній професійній та особистісній реалізації.

Зосередження на етиці використання технологій та цифрових медіа, а також розуміння викликів, які ставить глобалізація, є важливими аспектами сучасної вищої освіти. Це дозволяє студентам не тільки адаптуватися до змінюваного світу, але й активно впливати на нього, сприяючи створенню більш справедливого, мирного та інклюзивного глобального суспільства.

Врешті-решт, вища освіта не просто готує студентів до майбутньої професії, але й виховує у них здатність критично мислити, емпатію до інших культур та етичну відповідальність перед суспільством. Таким чином, вищі навчальні заклади відіграють вирішальну роль у формуванні особистостей, здатних не лише пристосовуватися до глобалізованого світу, але й активно формувати його майбутнє на засадах поваги, взаєморозуміння та етичної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kromydas, T. Rethinking higher education and its relationship with social inequalities: past knowledge, present state and future potential. Palgrave Communications, 2017. 3. URL : <https://www.nature.com/articles/s41599-017-0001-8>
2. Chapman, B., Lindner, S. Defining the quality of higher education around ethics and moral values. ResearchGate. 2016. URL : https://www.researchgate.net/publication/305803590_Defining_the_quality_of_higher_education_around_ethics_and_moral_values

Анотація

У швидко змінюваному полікультурному суспільстві, що характеризується соціальними, технологічними та культурними змінами, вища освіта відіграє ключову роль не тільки в наданні професійних знань та навичок, але й у формуванні морально-етичного компасу студентів. В умовах глобалізації, коли межі між країнами та культурами стають все більш розмитими, особливо актуальним стає виховання толерантності, взаєморозуміння та поваги до різноманітності. Вищі навчальні заклади, збираючи разом студентів з різних культурних та етнічних середовищ, пропонують унікальну можливість для міжкультурного діалогу та взаємного збагачення, тим самим сприяючи глибшому розумінню морально-етичних цінностей. Через академічні дискусії, спільні проекти та культурні обміни студенти мають можливість розвивати свої моральні та етичні погляди, навчаючись цінувати та поважати різноманіття думок та вірувань.

Ключові слова: *вища освіта, полікультурне суспільство, моральні та етичні цінності, глобалізація, міжкультурний діалог.*

Summary

In the rapidly evolving multicultural society characterized by social, technological, and cultural changes, higher education plays a pivotal role not only in providing professional knowledge and skills but also in shaping students' moral and ethical compasses. Amidst globalization, where the boundaries between countries and

cultures become increasingly blurred, the importance of fostering tolerance, mutual understanding, and respect for diversity becomes particularly relevant. Higher educational institutions, by bringing together students from various cultural and ethnic backgrounds, offer a unique opportunity for intercultural dialogue and mutual enrichment, thereby facilitating a deeper understanding of moral and ethical values. Through academic discussions, collaborative projects, and cultural exchanges, students are enabled to develop their moral and ethical viewpoints, learning to appreciate and value the diversity of opinions and beliefs.

Keywords: *Higher education, Multicultural society, Moral and ethical values, Globalization, Intercultural dialogue.*